

Karen Human Rights Group

Documenting the voices of villagers in rural Burma

ရွေးကောက်ပွဲဆိုင်ရာ ထုတ်နှုတ်တင်ပြချက်
၂၀၁၅ ခုနှစ် ဖေဖော်ဝါရီလ ၂၃ ရက်နေ့ / KHRG #2016-C1

၂၀၁၅ ခုနှစ် ရွေးကောက်ပွဲနှင့် ရွေးကောက်ပွဲ အလွန်ကာလများ။ ။ မြန်မာနိုင်ငံ အရှေ့တောင်ပိုင်းရှိ
ကျေးလက်ဒေသများမှ ရွာသားများ၏ အမြင်များ

ဤပုံကို ၂၀၁၅ခုနှစ် နိုဝင်ဘာလ ၈ရက်၊ မြန်မာနိုင်ငံအရှေ့မြောက်ပိုင်း ဒူးပလာယာခရိုင်အတွင်း ကရင်လူ့အခွင့်အရေးအဖွဲ့၏ အဖွဲ့ဝင်တစ်ဦးမှ ရိုက်ယူခဲ့သောဓာတ်ပုံဖြစ်သည်။ ၎င်းသည် မဲရုံမှ ရွေးကောက်ပွဲကော်မရှင်အဖွဲ့ဝင်များ မဲရေတွက်နေသည်ကို ပြသောပုံဖြစ်သည်။ [ပုံ-KHRG]

ဤထုတ်နုတ်တင်ပြချက်သည် ၂၀၁၅ ခုနှစ် ရွေးကောက်ပွဲကာလအတွင်းတွင် ကြုံတွေ့ခဲ့ရသည့် အတွေ့အကြုံများနှင့် ရွေးကောက်ပွဲဖြစ်စဉ် တစ်ခုလုံးအား ခြုံငုံသုံးသပ်ထားသော မြန်မာနိုင်ငံ အရှေ့တောင်ဘက်ပိုင်းရှိ ရွာသားများ၏ အမြင်များ အပြင် ယခုတက်လာမည့် မြန်မာအစိုးရသည် အပေါ်တွင် ထားရှိသည့် ၎င်းတို့၏ မျှော်လင့်ချက်များကို ရွေးကောက်ပွဲပြီး မကြာမီကာလအတွင်း ပြုလုပ်ထားသော တွေ့ဆုံမေးမြန်းမှု ၂၁ ခုကို အခြေခံ၍ တင်ပြထားသည်။ ကရင်လူ့အခွင့်အရေးအဖွဲ့ လုပ်ငန်းလုပ်ဆောင်သည့် ဒေသများ၏ အခြေအနေကို ပွင့်လင်းမြင်သာမှု၊ ပူးပေါင်းပါဝင်မှုနှင့် အများ၏ ယုံကြည်လက်ခံ နိုင်မှုများအပေါ် အခြေခံ၍ ပြန်လည် သုံးသပ်သည့်အခါ ဤ ၂၀၁၅ ခုနှစ် အတွေ့အကြုံရွေးကောက်ပွဲကြီးသည် လွတ်လပ်ပြီး တရားမျှတမှု ရှိသည်ဟု ကရင်လူ့အခွင့်အရေးအဖွဲ့မှ အသိအမှတ်ပြုထားသည်။ သို့သော် ရွေးကောက်ပွဲ၏ အဆုံးအဖြတ်ဖြစ်သည့် မဲရုံများ၏ လုပ်ဆောင်မှုများသည် တရားမျှတမှုနှင့် ပွင့်လင်းမြင်သာမှုရှိသည်ဟု ဆိုနိုင်သော်လည်း ရွာသားများ၏ အတွေ့အကြုံများအရ ရွေးကောက်ပွဲမတိုင်မီ ပြုလုပ်ခဲ့ကြသော မဲဆွယ်စည်းရုံးမှုများသည် ဤမှတ်ကျောက် တင်ရမည့် နိုင်ငံ၏ ပြုပြင်ပြောင်းလဲရေးတွင် မေးခွန်းထုတ်စရာ အပြစ်အနာ အဆာတစ်ခု ဖြစ်သွားစေသည်ဟု ကရင်လူ့အခွင့်အရေးအဖွဲ့မှ သုံးသပ်ထားသည်။

ထို့အပြင် ရွေးကောက်ပွဲအတွင်း ပူးပေါင်းပါဝင်မှုနှင့် ပတ်သက်၍ ရွာသားများ၏ ဖြေဆိုမှုများတွင် ထွက်ရှိလာသည့် အထူးစိုးရိမ်ဖွယ်ရာများမှာ အချို့ရွေးကောက်ပွဲဆိုင်ရာ ဝန်ထမ်းများ၏ ပေါ့ဆမှုများ၊ ရွေးကောက်ပွဲနှင့် ပတ်သက်၍ မှားယွင်းသော သတင်းအချက်အလက်များပေးခြင်းနှင့် ရွေးကောက်ပွဲဆိုင်ရာ သင်တန်းပို့ချမှု မရှိခြင်းများအပြင် မူစလင်နှင့် ဂေါ်ရခါး လူမျိုးများအပေါ် လူမျိုးရေး ခွဲခြားမှုများ ရှိနေခြင်းတို့ကြောင့် မဲပေးရန် သင့်လျော်သူများမှ မဲပေးခွင့်များ ဆုံးရှုံး ရခြင်းတို့ ဖြစ်သည်။ မြန်မာနိုင်ငံ အရှေ့တောင်ပိုင်းရှိ ကရင်အမျိုးသား အစည်းအရုံး (ကေအဲန်ယူ)သီးသန့် ထိန်းချုပ်သော နယ်မြေများနှင့် လက်နက်ကိုင် အဖွဲ့များ ရောနှော အုပ်ချုပ်သော ဒေသများတွင်¹ ရွေးကောက်ပွဲ ကော်မရှင်မှ ရွေးကောက်ပွဲနေ့ မတိုင်မီ ရက်အနည်းငယ်အလိုတွင် လုံခြုံရေးအကြောင်းပြု၍ မဲရုံအများစု ပယ်ဖျက်ခဲ့ခြင်းများကြောင့် ရွေးကောက်ပွဲတွင် မဲဆန္ဒပေးမည့်သူများစွာ စာရင်းမပယ်ရှားခြင်းခံခဲ့ရသည်။ ထိုအကြောင်းပြချက်ဖြင့် မဲရုံများအား ဖျက်သိမ်းခြင်းမှာ ဒေသတွင်းအခြေအနေနှင့် လုံးဝ ကိုက်ညီမှုမရှိကြောင်းကို ရွာသားများမှ ဖော်ပြခဲ့သည်။ ဤကဲ့သို့သော အခြေအနေများအား ကြုံတွေ့ရခြင်းသည် အချို့ရွာသားများအတွက် ရွေးကောက်ပွဲအပေါ်တွင်သာမက ဒီမိုကရေစီ အပြောင်းအလဲအပေါ်၌ပါ စိတ်ပျက်သွားစေသည်။ ရွာသားများမှ ယခုတက်လာမည့် အစိုးရအား ၎င်းတို့နှင့်အတူ ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ရန်၊ ၎င်းတို့၏ စိုးရိမ်မှုများအား ဖြေရှင်းပေးရန်သာမက အရပ်သားအစိုးရသို့ လုံးဝပြောင်းလဲရန်၊ တရားမျှတမှုရရှိရေးအတွက် ဆောင်ရွက်ရန်၊ ကရင်တိုင်းရင်းသားများရှိသောဒေသများတွင် ရေရှည်တည်တံ့သော ငြိမ်းချမ်းရေးဖော်ဆောင်မှုများ ဆောင်ရွက်ရန်အပြင် ပညာရေး၊ ကျန်းမာရေးနှင့် အခြေခံအဆောက်အအုံများ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးတို့အတွက် လုပ်ဆောင်ပေးရန် တောင်းဆိုခဲ့ကြသည်။

¹ မြန်မာနိုင်ငံ အရှေ့တောင်ပိုင်းရှိ နေရာဒေသအချို့သည် ကရင်အမျိုးသား အစည်းအရုံး၏ နိုင်ငံရေးနှင့် စစ်ရေး ထိန်းချုပ်မှုအောက်တွင် တည်ရှိနေဆဲဖြစ်သည်။ ဤဒေသများကို တပ်မတော်မှ “အမဲရောင် နယ်မြေများ” အဖြစ် သတ်မှတ်ထားသည်။ ဆိုလိုသည်မှာ ထိုနေရာများသည် တပ်မတော် နည်းရိုသော သို့မဟုတ် တပ်မတော် လုံးဝ လှုပ်ရှားမှု မပြုနိုင်သော တိုင်းရင်းသား လက်နက်ကိုင်များ စိုးမိုးသောနေရာများဖြစ်သည်။ ရောနှောအုပ်ချုပ်သော နယ်မြေများဆိုသည်မှာ ဖားအံနှင့် ဒူးပလာယာ ခရိုင်များကဲ့သို့ ကရင်အမျိုးသား အစည်းအရုံးနှင့် တပ်မတော်တို့မှ တည်ရှိနေပြီး ထိုနေရာကို အုပ်ချုပ်ရန်အတွက် ပြိုင်ဆိုင်နေကြသော ဒေသများဖြစ်သည်။ ထိုနေရာများတွင် ရွာသားများအနေနှင့် အခွန်ကောက်ခံခြင်းနှင့် စစ်အုပ်ချုပ်မှုစနစ်များ ဆက်လက်တည်ရှိနေပြီး ရွာသားများအနေနှင့် အာဏာပိုင် အမျိုးမျိုးနှင့် လက်နက်ကိုင်များ၏ အခွန်ကောက်ခံခြင်းများ ကြုံတွေ့ ခံစားနေရပြီး အုပ်ချုပ်မှု ယန္တရား နှစ်ခုမှ ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ခြင်း မရှိသည့်အလျောက် မည်သည့်အဖွဲ့၏ ကျူးလွန်မှုအတွက်ကိုမဆို ဖြေရှင်းရန်နည်းလမ်း မရှိသည့်နေရာလည်းဖြစ်သည်။ မြန်မာနိုင်ငံ အရှေ့တောင်ပိုင်းရှိ ဒေသများတွင် မည်သည့် ဒေသသည့် မည်သည့်အဖွဲ့၏ အုပ်ချုပ်မှု အောက်တွင် ရှိသည်ကို စစ်တမ်းကောက်ယူမှု လုပ်ဆောင်ရန်အတွက် ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့် လက်ခံမှု မရှိသောကြောင့် ကရင်လူ့အခွင့်အရေး အဖွဲ့အနေနှင့် ထိုဒေသများတွင် နေထိုင်ပြီး ဒေသခံများနှင့် ပတ်ဝန်းကျင်ရှိ လူထုအား မည်သည့်နေရာသည် မည်သူ၏ အုပ်ချုပ်မှုအောက်တွင် တည်ရှိနေသည်ကို မေးမြန်းအတည်ပြုနိုင်သည့် မိမိတို့၏ ဒေသတွင်း အဖွဲ့ဝင်များ၏ ဆုံးဖြတ်ချက် အပေါ်တွင်သာ မှီခို အားကိုးရသည်။ ရောနှောအုပ်ချုပ်မှုနယ်မြေများနှင့် ကရင်လူ့အခွင့်အရေးအဖွဲ့၏ သတင်းကောက်ယူမှု ပြုလုပ်သည့် မြန်မာနိုင်ငံ အရှေ့တောင်ဘက် အခြမ်းရှိ လူ့အခွင့်အရေး ချိုးဖောက်မှု အသေးစိတ် ဆန်းစစ်ချက်များကို ပိုမို သိရှိလိုပါက ၂၀၁၄ ခုနှစ် မေလတွင် ထုတ်ပြန်ထားသည့် Truce or Transition? Trends in human rights abuse and local response in Southeast Myanmar since the 2012 ceasefire, စာအုပ်တွင် ကြည့်ပါ။

နိဒါန်း

မြန်မာနိုင်ငံတွင် ၂၀၁၅ ခုနှစ် နိုဝင်ဘာလ ၈ ရက်နေ့၌ ကျင်းပခဲ့သော အထွေထွေ ရွေးကောက်ပွဲကြီးသည် ၂၅ နှစ်တာကာလအတွင်း လွတ်လပ်မှုအရှိဆုံးသော ရွေးကောက်ပွဲဖြစ်ပြီး တိုင်းပြည်၏ ပြုပြင်ပြောင်းလဲရေးအတွက် သိသာထင်ရှားသော မှတ်တိုင်တစ်ခုအဖြစ် ကမ္ဘာတစ်ဝှမ်းမှ အသိအမှတ်ပြုလျက်ရှိသည်။ ရွေးကောက်ပွဲအတွက် ပြင်ဆင်နေချိန်ကာလတွင် လူအများကြား ကျော်ကြားလျက်ရှိသည့် အမျိုးသား ဒီမိုကရေစီအဖွဲ့ချုပ်နှင့် အထူးသဖြင့် နိုင်ငံအတွင်းရှိ ကျေးလက်ဒေသများနှင့် မြန်မာနိုင်ငံ၏ နေရာအများစုကို လွှမ်းခြုံထားပြီး လက်ရှိအာဏာယူထားသော ပြည်ထောင်စုကြံ့ခိုင်ရေးနှင့်ဖွံ့ဖြိုးရေးပါတီတို့အား နိုင်ငံတွင်း၌ သာမက နိုင်ငံတကာအသိုင်းအဝိုင်းကပါ ဦးစားပေး အာရုံစိုက်လျက်ရှိသည်။

အမျိုးသား ဒီမိုကရေစီအဖွဲ့ချုပ်၏ တောင်ပြိုကမ်းပြို အနိုင်ရရှိမှုနှင့် ပထမဆုံးအကြိမ် လွှတ်တော်တက်ရောက်မှုများကြောင့် ရွေးကောက်ပွဲ ရလဒ်အား အပြင်ဘက်မှ စောင့်ကြည့်သူများ အနေနှင့် ထွက်ပေါ်လာသည့် ရလဒ်အပေါ် မူတည်၍ ရွေးကောက်ပွဲဖြစ်စဉ်တစ်လျှောက်တွင် ကြုံတွေ့ခဲ့ရသော ဆိုးညစ်မှုများအားလုံးကို ၎င်းတို့စိတ်ထဲမှလွယ်ကူစွာ ထုတ်ပစ်နိုင်ခဲ့သည်။

သို့သော် အဆင့်ဆင့် အုပ်ချုပ်ပုံစနစ်ကြောင့် လျစ်လျူရှုခံခဲ့ရသောသူများနှင့် ကြိုတင်ရေးဆွဲထားသည့် မြန်မာနိုင်ငံ ရွေးကောက်ပွဲ ကော်မရှင်၏ မူဝါဒများကြောင့် ရွေးကောက်ပွဲတွင် ပါဝင်ခွင့်မရရှိသည့် မြန်မာနိုင်ငံ အရှေ့တောင်ပိုင်း တွင်ရှိသော ပြည်သူများ အတွက်မူ ၎င်းတို့ကြုံတွေ့ရသည့် အနှုတ်လက္ခဏာဆောင်သော အတွေ့အကြုံများကြောင့် မြန်မာနိုင်ငံအစိုးရနှင့် ဒီမိုကရေစီလမ်းကြောင်းအရ ပြောင်းလဲမှုများ ဖော်ဆောင်ရန် ပေးအပ်ထားသော ၎င်း၏ ကတိကဝတ်များအပေါ် စိတ်ပျက်စေခဲ့ရသည်။ အထူးသဖြင့် ရွာသားများအတွက် နှစ်ပေါင်းများစွာကြုံတွေ့ခဲ့ရသော ပြည်တွင်းစစ်၊ လူမျိုးရေး ခွဲခြားဆက်ဆံမှုများနှင့် နိုင်ငံရေး၊စီးပွားရေးတွင် ကန့်သတ်မှုများ စသည့် အတွေ့အကြုံများက ထိုခံစားချက်ကို ပိုမိုဆိုးရွားစေသည်။ မြန်မာနိုင်ငံ အရှေ့တောင်ပိုင်းရှိ ပြည်သူများ၏ ယုံကြည်မှုကို ရရှိရန်အတွက် ယခု တက်လာမည့် အစိုးရအနေနှင့် ထိုဒေသများတွင်ရှိ ဆန္ဒမဲပေးရန် ကန့်သတ်ခံခဲ့သူများ၏ စိုးရိမ်ပူပန်မှုများကို ဦးစားပေး ဆောင်ရွက်ရန် လိုအပ်ပြီး ၎င်း၏ ကတိကဝတ် ပြုထားသည့် ငြိမ်းချမ်းရေးလုပ်ငန်းစဉ်များနှင့် ဒီမိုကရေစီ အသွင်ကူးပြောင်းရေး လုပ်ငန်းများကို အကောင်အထည်ဖော် ဆောင်ရွက်ရာတွင် အားလုံးပါဝင်သော ခိုင်မာသည့် လုပ်ငန်းစဉ်တစ်ရပ် အဖြစ် ရှေ့ဆက်လုပ်ဆောင်သွားရန် လိုအပ်သည်။

ဆက်လက်ပြီး ဆွေးနွေးထားသည်များမှာ ၂၀၁၅ ခုနှစ် ရွေးကောက်ပွဲလုပ်ငန်းစဉ်အတွင်း ပွင်းလင်းမြင်သာမှု၊ ပူးပေါင်းပါဝင် ဆောင်ရွက်နိုင်မှု၊ အများယုံကြည်လက်ခံနိုင်မှုနှင့် ပါတ်သက်ပြီး ရွေးကောက်ပွဲ ကာလနှင့် ရွေးကောက်ပွဲမတိုင်မီ ကာလများတွင် ရွာသားအချို့၏ အတွေ့အကြုံများကို သေချာစွာ ခြုံငုံစုဆောင်း တင်ပြထားခြင်းဖြစ်သည်။ ဤဖော်ပြချက်များတွင် ရွာသားများနှင့် ကရင်လူ့အခွင့်အရေးအဖွဲ့၏ ဒေသတွင်း အဖွဲ့ဝင်များ၏ အသစ်တက်လာမည့် အစိုးရအပေါ်ထားရှိသည့် မျှော်လင့်ချက်များလည်း ပါဝင်သည်။

ပွင့်လင်းမြင်သာမှု

ကရင်လူ့အခွင့်အရေးအဖွဲ့၏ ဒေသတွင်း အဖွဲ့ဝင်များမှ သထုံ၊ တောင်ငူ၊ ညောင်လေးပင်၊ တနင်္သာရီ၊ ဖာပွန်နှင့် ဒူးပလာယာ ခရိုင်များတွင် ပြုလုပ်ခဲ့သော ရွာသားများနှင့် တွေ့ဆုံမေးမြန်းမှုများအရ ဤရွေးကောက်ပွဲ ကာလအတွင်း လုပ်ဆောင်သော ရွေးကောက်ပွဲဆိုင်ရာ လုပ်ဆောင်မှုများသည် ဒေသခံ မဲဆန္ဒရှင်များ အတွက် ပွင့်လင်းမြင်သာမှု အတန်အသင့် ရှိခဲ့သည်ဟု ဆိုနိုင်သည်။

ရွာသားများမှ တင်ပြခဲ့သည်မှာ မဲရုံများတွင် တာဝန်ယူခဲ့သော မည်သည့် အာဏာပိုင် တစ်ဦးတစ်ယောက်မှ ၎င်းတို့အပေါ် အင်အားသုံး အကြပ်ကိုင်ခြင်းများ ပြုလုပ်မှု မရှိကြောင်းနှင့် ၎င်းတို့အနေနှင့် လျှို့ဝှက်စွာဖြင့် မဲပေးသည့် အခန်းအတွင်းသို့ မည်သူတစ်ဦးတစ်ယောက်မှ လိုက်ပါလာခြင်းမရှိပဲ မဲပေးခွင့်ရကြောင်း တင်ပြခဲ့သည်။ တွေ့ဆုံမေးမြန်းခဲ့သည့် ရွာသားအများစုသည် ဆန္ဒမဲပေးခြင်းဆိုင်ရာ လုပ်ငန်းစဉ်ကို ကောင်းမွန်စွာ နားလည်ထားသည်ကို တွေ့ရသော်လည်း ဒူးပလာယာ ခရိုင်မှ ရွာသားတစ်ဦးက "မဲပေးတဲ့အခါ ကျွန်တော်တို့ အဆင့်ဆင့်သွားရတယ်။ ဒါပေမယ့် ရွာသားတွေက မစောင့်နိုင်ဘူး။ မဲပေးဖို့ကို ဆန္ဒစောနေကြတယ်။" ဟုတင်ပြခဲ့သည်။ ဤကဲ့သို့ အမှားအယွင်း အနည်းငယ် ရှိသည်မှအပ တွေ့ဆုံမေးမြန်းခဲ့သော ရွာသားအားလုံးက ၎င်းတို့ ကြိုက်နှစ်သက်သော ပါတီ သို့မဟုတ် ကိုယ်စားလှယ်အား မဲပေးရာတွင် စိတ်အေးချမ်းသာစွာ ပေးနိုင်ခဲ့သည်ဟု ဖြေကြားခဲ့သည်။

တွေ့ဆုံမေးမြန်းခဲ့သော ရွာသားတစ်ဦးတစ်ယောက်မှ ပါတီတစ်ခုအားသာ မဲပေးရန် ဖိအားပေးခြင်း မခံရသော်လည်း ကရင်လူ့အခွင့်အရေးအဖွဲ့မှ လက်ခံရရှိခဲ့သော အစီရင်ခံစာ အချို့တွင် စည်းရုံးရေး ဆင်းသည့် အချိန်ကာလများတွင် မဲဝယ်ခြင်းများ၊ ပါတီ ကိုယ်စားလှယ်အချို့၏ လှည့်စားခြင်းများနှင့် ဆိုင်သည့် သတင်းအချက်အလက်များ ပါဝင်သည်။ အထူးသဖြင့် ကြံ့ခိုင်ရေးနှင့် ဖွံ့ဖြိုးရေး ပါတီမှ ၎င်း၏ အာဏာရရှိထားသည့် နှစ်ကာလများအတွင်း ရရှိခဲ့သည့် ဩဇာ အရှိန်အဝါနှင့် ကြွယ်ဝမှုကို အသုံးပြုပြီး ရွာသားများအား မဲဆွယ်စည်းရုံးခဲ့သည်။

ကရင်လူ့အခွင့်အရေးအဖွဲ့၏ သထုံမြို့နယ်ရှိ ဒေသတွင်း အဖွဲ့ဝင်၏ တင်ပြချက်မှာ-

"ပြည်ထောင်စု ကြံ့ခိုင်ရေးနှင့် ဖွံ့ဖြိုးရေးပါတီက ဘီးလင်းမြို့နယ်မှာရှိတဲ့ ကျေးရွာအုပ်စုတွေကို ဆိုလာပြားတွေ စပါးမြေလှေ့စက်တွေပေး၊ လမ်းဖောက်ပေးတာတွေ လုပ်ခဲ့တယ်။ သူတို့ကို မဲပေးဖို့ ရွာသားတွေကို အဲဒီနည်းနဲ့ မဲဆွယ်ခဲ့တယ်။ တကယ်လို့ ရွာသားတွေအနေနဲ့ သူတို့ကိုမဲပေးခဲ့ရင် အဲဒီထက်ပိုတဲ့ ပစ္စည်းတွေပေးမယ်လို့ ပြောခဲ့တယ်။ အဲဒါကြောင့် ရွာသားတွေအနေနဲ့ သူတို့ကို မဲပေးခဲ့ရင် အဲဒီထက်ပိုတဲ့ ပစ္စည်းတွေပေးမယ်လို့ ပြောခဲ့တယ်။ အဲဒါကြောင့် ရွာသားတွေက သူတို့တွေ အမျိုးသားဒီမိုကရေစီအဖွဲ့ချုပ်ကို မဲပေးခဲ့ရင်တောင် ပြည်ထောင်စုကြံ့ခိုင်ရေးနှင့် ဖွံ့ဖြိုးရေးပါတီကပဲ နိုင်မယ်လို့ ယူဆခဲ့ကြတယ်။"

တောင်ငူခရိုင်မှ ကရင်လူ့အခွင့်အရေးအဖွဲ့ဝင်၏ အစီရင်ခံစာတွင်လည်း ပြည်ထောင်စုကြံ့ခိုင်ရေးနှင့် ဖွံ့ဖြိုးရေးပါတီမှ ငွေကြေးနှင့်ထောက်ပံ့မှုများအစား ရွာသားများအား ၎င်းတို့ပါတီဝင်အဖြစ် ပါဝင်စေခြင်းဟူသည့် ၎င်းတို့၏နိုင်ငံရေး လှည့်ကွက်တစ်ခုကို အခြားသော ဥပမာတစ်ရပ်အနေနှင့် ဖော်ပြထားသည်။ ပြည်ထောင်စု ကြံ့ခိုင်ရေးနှင့်ဖွံ့ဖြိုးရေးပါတီ သည် မြို့နယ်အုပ်ချုပ်ရေးမှူးများအား ရွာသားများကို အလုပ်အကိုင် အခွင့်အလမ်း ဖန်တီးပေးမည်ဟူသော ခေါင်းစဉ်အောက်တွင် အစည်းအဝေးခေါ်ယူစေခြင်းနှင့် ပတ်သက်ပြီး စောင့်ကြည့်ခြင်း ခံခဲ့ရသည်။ ထိုအစည်းအဝေးတွင် ရွာသားများ၏ ဓါတ်ပုံကိုရိုက်ယူပြီး တစ်လကြာသော် မြို့နယ်အုပ်ချုပ်ရေးမှူးမှ ထိုရွာသားများအား ပြည်ထောင်စု ကြံ့ခိုင်ရေးနှင့် ဖွံ့ဖြိုးရေးပါတီအဖွဲ့ဝင်ကံဒ်များ ပေးအပ်ခဲ့သည်။ ကရင်လူ့အခွင့်အရေးအနေနှင့် ထိုကဲ့သို့ လုပ်ဆောင်မှုများ၏ နောက်ကွယ်မှ တွန်းအားပေးမှုများကို အသေအချာ မသိသော်လည်း တောင်ငူခရိုင်ရှိ ရွာသားများက ယုံကြည်သည်မှာ ထိုအရာသည် ပြည်ထောင်စု ကြံ့ခိုင်ရေးနှင့် ဖွံ့ဖြိုးရေးပါတီ၏ ရွေးကောက်ပွဲ မတိုင်မီ ကာလအတွင်း ၎င်းတို့၏ ထင်ပေါ်ကျော်ကြားမှုအား အသိအမှတ်ပြုရန်အတွက် နည်းဗျူဟာတစ်ရပ်ဖြစ်သည်ဟု ယုံကြည်ကြသည်။

ပြည်ထောင်စု ကြံ့ခိုင်ရေးနှင့် ဖွံ့ဖြိုးရေးပါတီကဲ့သို့ အင်အား လုံလုံလောက်လောက် မရှိသည့် အခြားသော ပါတီများအတွက်မူ ၎င်းအတွက် မဲရရှိရန် ရွာသားများ၏ အကျိုးအမြတ်အတွက် ဂတိကဝတ်များပေးခြင်းနှင့် လူမျိုးစု တူညီမှုနှင့် ယဉ်ကျေးမှုဆိုင်ရာ အယူအဆများကို အသုံးပြုခြင်း စသည့်နည်းလမ်းများကို အသုံးပြုကြသည်။ မြန်မာတောင်သူလယ်သမား ဖွံ့ဖြိုးရေး ပါတီမှနေ၍ သိမ်းဆည်းခံ လယ်ယာမြေများအား တစ်ဧကလျှင် ငွေကျပ် သိန်း ၂၀^၂ ပြန်လည် ရရှိစေရမည်ဟူသော ဂတိပေးခဲ့သည်။ သထုံခရိုင်မှ ရွာသားများ၏ တင်ပြချက်အရ "တချို့ပါတီတွေက လာပြီးတော့ ကျွန်တော်တို့ကို မဲပေးတယ်ဆိုတာ အမျိုးသား ဒီမိုကရေစီ အဖွဲ့ချုပ်ကို မဲပေးတာနဲ့ အတူတူပါပဲ" ဟု ပြောခဲ့သော်လည်း ထိုကဲ့သို့ ပြောကြားချက်မှာ ဘာကို ဆိုလိုသည်ကို ရွာသားများမှ နားလည်ခြင်းမရှိခဲ့ပါ။ ထိုကဲ့သို့သော သတင်းအချက်အလက် အမှားများသည် ရွာသားများ၏ မဲပေးရန်အတွက် ဆုံးဖြတ်ချက်ကို ဇေဝဇေဝ ဖြစ်စေခဲ့သည်။ အခြားပိုမို ထိရောက်သော နည်းလမ်းမှာ ကရင်ပြည်သူ့ပါတီနှင့် ဖလုံ-စဝေါ် ဒီမိုကရက်တစ်ပါတီမှ အသုံးပြုသည့် ရွာသားများအား တီရှပ်များနှင့် ရှောက်သီးများ လက်ဆောင်ပေးပြီး ကရင်အမျိုးသား အချင်းချင်းကြားတွင် ယုံကြည်မှု ထားရှိစေရန် တောင်းဆိုခြင်း ဖြစ်သည်။ ဤနည်းလမ်းသည် သူမ၏ ကျေးရွာမှ ရွာသားများကို အောင်မြင်စွာ စည်းရုံးနိုင်ခဲ့သည်ဟု ဒူးပလာယာ ခရိုင်မှ အမျိုးသမီးတစ်ဦးမှ ဤသို့ တင်ပြခဲ့သည်။

"အခက်အခဲတစ်ခုကတော့ ရွာတစ်ရွာလုံးက ပါတီတစ်ခုကိုပဲ မဲပေးဖို့ သဘောတူညီ ဆုံးဖြတ်ပြီးသားဖြစ်တယ်။ ဒါပေမယ့် ရွေးကောက်ပွဲ မတိုင်မီတစ်ညအလို နီဝင်ဘာလ ၇ရက်နေ့ ညမှာကြာအင်းမှာရှိတဲ့ ကရင်ပြည်သူ့ပါတီက ဆရာ သူးမွဲက ရွာထဲကိုရောက်လာပြီး ရွာသားတွေနဲ့ တွေ့ဆုံစကားပြောခဲ့တယ်။ သူရောက်လာပြီးနောက်ပိုင်း ရွာကနှစ်ဖွဲ့ကွဲသွားတယ်။ 'ကျွန်တော်တို့တစ်တွေဟာ ကရင်လူမျိုးတွေ ဖြစ်တဲ့အတွက် ဒီရွေးကောက်ပွဲမှာ ဖားစည်နဲ့ ကွဲချိုကို မဲပေးရမယ်။ တကယ်လို့ ခင်ဗျားတို့တစ်တွေ ကျွန်တော်တို့ကို မဲပေးပြီး ကျွန်တော်တို့ မဲနိုင်ခဲ့ရင် ခင်ဗျားတို့ လိုအပ်တာကို ကျွန်တော်တို့ဆီမှာ တောင်းဆိုလို့ရတယ်။ ကျွန်တော်တို့ ဖြည့်ဆည်းပေးမယ်။ လိုအပ်တာကိုသာ လာတောင်းပါ။' လို့ သူကပြောခဲ့တယ်။ ကျွန်မတို့အနေနဲ့ ရွာသားတွေ နှစ်ခြမ်းကွဲသွားတဲ့အပေါ်မှာ နည်းနည်း စိတ်မကောင်းဖြစ်မိတယ်။ ဘာလို့လဲဆိုတော့ ကျွန်မတို့အနေနဲ့ အရင်ကတည်းက ပါတီတစ်ခုထဲအတွက် မဲပေးဖို့ ဆုံးဖြတ်ပြီးသားလေ။"

ဤဖြစ်ရပ်တွင် ထိုပါတီ၏ စည်းရုံးရေး နည်းဗျူဟာမှာ အလုပ်ဖြစ်သယောင်ရှိသော်လည်း အခြားသော ရွာသားများမှာမူ ထိုကဲ့သို့ စည်းရုံးမှုများနှင့် တွေ့ကြုံရသော်လည်း ၎င်းတို့၏ ဆုံးဖြတ်ချက်ကိုသာ ခိုင်ခိုင်စွဲထားကြောင်း တင်ပြခဲ့သည်။ 'နိုင်ငံရေး ပါတီတွေက ရွေးကောက်ပွဲမတိုင်ခင်မှာ ရွာကို ရောက်လာကြတယ်။ အဲလိုရောက်လာပြီးရင် သူတို့ရဲ့ အကြောင်းကို သူတို့ပြောကြတယ်။ ဒါပေမယ့် သူတို့ဘာပဲပြောပြော ဘယ်သူ့ကို မဲပေးမယ်ဆိုတဲ့ ကျွန်မရဲ့ စိတ်ဆုံးဖြတ်ချက်ကို ကျွန်မကတော့ မပြောင်းဘူး။" ဟု ဒူးပလာယာခရိုင်မှ ရွာသူတစ်ဦးက ပြောကြားခဲ့သည်။ ဤကဲ့သို့ စိတ်ခံစားချက်အလျောက် ၎င်းတို့ ကြိုက်နှစ်သက်သည့် ပါတီကို မဲထည့်ခြင်းအကြောင်းကို ကရင်လူ့အခွင့်အရေးအဖွဲ့မှ တွေ့ဆုံမေးမြန်းထားသော မဲပေးသူအားလုံးမှ ထပ်တလဲလဲ ဖြေကြားခဲ့သည်။ ထို့ကြောင့် မဲပေးမည့်နေ့မတိုင်မီ ကာလအတွင်း မေးခွန်းထုတ်ဖွယ်ရာ စည်းရုံးမှုအချို့ ရှိနေသော်လည်း မဲထည့်သည့်အခါ ပွင့်လင်းမှုရှိပြီး လက်ခံနိုင်ဖွယ်ရှိသည်ကို မဲရုံသို့သွားသော ရွာသားများကိုယ်တိုင် မြင်တွေ့ခဲ့ကြသည်။

^၂ ဖေဖော်ဝါရီလ ၂၀၁၆ ခုနှစ်အတွက် တရားဝင် ငွေလဲနှုန်းမှ ၁ ဒေါ်လာလျှင် ၁၂၄၀.၄၀ ကျပ်ဖြစ်သည်။

ပူးပေါင်းပါဝင်နိုင်မှု

လွတ်လပ်၍ တရားမျှတသော ရွေးကောက်ပွဲ တစ်ခုသည် နိုင်ငံတကာရှိ မဲပေးခွင့်ရှိသူများ၏ အခွင့်အရေးကို လိုက်နာရမည်ဟု ကရင်လူ့အခွင့်အရေးအဖွဲ့မှ ယုံကြည်သည်။ ထို့အတူ အားလုံးပါဝင်သော ရွေးကောက်ပွဲ တစ်ရပ်ဖြစ်ရန် ရွေးကောက်ပွဲ မတိုင်မီကာလများတွင် နေရာဒေသတိုင်းရှိ ကျေးလက်ဒေသများ၌ ရွေးကောက်ပွဲဆိုင်ရာအမြင်ဖွင့် သင်တန်းများ ဖွင့်လှစ်ပေးခြင်း၊ မဲပေးခွင့်ရှိသည့် ပြည်သူများ၏ နာမည်များအား မဲစာရင်းတွင် ပါရှိစေရန် သေချာအောင်ပြုလုပ်ခြင်းများကို ဆောင်ရွက်ပေးရမည်။ ဤအခြေအနေတွင် ကရင်လူ့အခွင့်အရေးအဖွဲ့အနေနှင့် ၂၀၁၅ ခုနှစ် ရွေးကောက်ပွဲသည် လူထုအတွက် စိတ်ကျေနပ်မှု အပြည့်အဝ မပေးနိုင်ဟု မှတ်ယူသည်။ မြန်မာနိုင်ငံ အရှေ့တောင်ပိုင်းရှိ ရွာသားများ၏ ပြောကြားချက်များတွင် ရွေးကောက်ပွဲ လုပ်ငန်းစဉ်နှင့် ပတ်သက်၍သော်လည်းကောင်း ရွေးကောက်ပွဲ မတိုင်မီ ပေးသွင်းရသော မဲပေးသူများ၏ အမည်စာရင်း ပေးသွင်းခြင်းများအတွက် သတင်းအချက်အလက် မရှိခြင်း၊ ဒေသတွင်းအခြေအနေနှင့် အမှန်တကယ် ကိုက်ညီမှုမရှိသော လုံခြုံရေးဆိုင်ရာအကြောင်းပြချက်ဖြင့် ရွာလုံးကျွတ် သို့မဟုတ် ကျေးရွာအုပ်စု တစ်ခုလုံးအား တရားဥပဒေနှင့် မညီစွာ ချန်လှပ်ထားခြင်း၊ ဂေါ်ရခါး³နှင့် မူစလင်⁴ လူနည်းစုများ၏ မဲပေးခွင့်မရခြင်းအပေါ် တင်ပြထားမှုများကို ဖော်ပြထားသည်။ ထိုထက်မက ရွေးကောက်ပွဲဆိုင်ရာ တာဝန်ရှိသူများ၏ ပေါ့ဆမှုများကြောင့် မဲပေးခွင့်ရှိသူများမှ မဲစာရင်းတွင် ၎င်းတို့၏ အမည်ပါဝင်မှုမရှိခြင်း သို့မဟုတ် အမည်များကို မှားယွင်းစွာစာလုံးပေါင်းထားခြင်းများကြောင့် မဲပေးခွင့် ဆုံးရှုံးခဲ့ကြရသည်။

ကရင်လူ့အခွင့်အရေးအဖွဲ့မှ တွေ့ဆုံမေးမြန်းထားသော ရွာသားအများစု၏ ဖြေကြားချက်များတွင် ၎င်းတို့အနေနှင့် ကရင်အမျိုးသားအစည်းအရုံး၏ အုပ်ချုပ်မှုနယ်မြေအောက်တွင် တည်ရှိနေသော ရွာများနှင့် ကျေးရွာအုပ်စုများအပါအဝင် လူတစ်ဦးတစ်ယောက်စီသည် မြန်မာနိုင်ငံရွေးကောက်ပွဲကော်မရှင်ကြောင့် မဲပေးရန်အခွင့်အရေး ဆုံးရှုံးရမှုများကို သိကြောင်း ဖော်ပြခဲ့ရသည်။ နိုင်ငံတော်အဆင့် ရွေးကောက်ပွဲ ကော်မရှင်မှကိုယ်စားလှယ်များသည် ဤကဲ့သို့ လျစ်လျူရှုရာတွင် လုံခြုံရေးကိုအကြောင်းပြခဲ့ပြီး ၎င်းတို့အနေနှင့် ရွေးကောက်ပွဲနေ့၌ ထိုဒေသများတွင်ရှိသော မဲပေးသူများ၏လုံခြုံရေးကို အာမခံနိုင်စွမ်းမရှိကြောင်း ပြောဆိုခဲ့သည်။⁵ လုံခြုံရေးအခြေအနေအရကြည့်လျှင် ယခုအချိန်ကာလထက် များစွာအခြေအနေ ဆိုးရွားသော ၂၀၁၀ ခုနှစ် ရွေးကောက်ပွဲနေ့၌ပင်လျှင် ထိုနေရာ ဒေသအများစုမှ ပြည်သူများအနေနှင့် မဲပေးခွင့်ရရှိခဲ့သည်။ ယခု မဲပေးရမည့် အချိန်သည်လည်း ကေအိန်ယူနှင့် မြန်မာအစိုးရကြား တစ်နိုင်ငံလုံးဆိုင်ရာ အပစ်အခတ်ရပ်စဲရေး လက်မှတ်ထိုးခဲ့သည့် အောက်တိုဘာလ ၁၅ ရက်နေ့ ၂၀၁၅ ခုနှစ်မှစတင် ရေတွက်လျှင် တစ်လသာ ကွာဟသေးသည့် ကာလဖြစ်သည်။⁶

³ ဂေါ်ရခါးလူမျိုးဆိုသည်မှာ နီပေါ တိုင်းရင်းသားလူမျိုးမှ ကနဦးဆင်းသက်လာပြီး မြန်မာနိုင်ငံတွင် နေထိုင်ကြသော လူမျိုးတစ်စုဖြစ်သည်။ ဂေါ်ရခါးလူမျိုး အများစုမှာ ဟန္တူဘာသာ နှင့် ဗုဒ္ဓဘာသာကိုကိုးကွယ်ကြသည်။ ဂေါ်ရခါး လူမျိုး အများစုသည် မြန်မာနိုင်ငံအတွင်းသို့ ဗြိတိသျှအင်ပါယာ အုပ်စိုးသည့် ကာလအတွင်း ပြောင်းရွှေ့လာကြပြီး မြန်မာနိုင်ငံအတွင်း ဆယ်စုနှစ်ပေါင်းများစွာ နေထိုင်ခဲ့သူများဖြစ်သည်။ မြန်မာနိုင်ငံအတွင်းရှိ ဂေါ်ရခါးလူမျိုး ဦးရေမှာ ၅ သိန်းပတ်ဝန်းကျင်ရှိပြီး ရန်ကုန်၊ မန္တလေး၊ ပြင်ဦးလွင်၊ မိုးကုတ်၊ တမူး၊ ကလေး၊ မန္တလေးတိုင်း၊ ကချင်ပြည်နယ်၊ ချင်းပြည်နယ်နှင့် ရှမ်းပြည်နယ်များတွင် နေထိုင်ကြသည်။ ဂေါ်ရခါး လူမျိုးများသည် ဗမာ့တပ်မတော်တွင် ၁၉၅၀ ခုနှစ်များအတွင်း တာဝန်ထမ်းဆောင်ခဲ့ကြပြီး တိုင်းရင်းသား သူပုန်များနှင့် ကူမင်တန် နယ်ချဲ့များကို တော်လှန်ရာတွင် အဓိက ပါဝင်ခဲ့သူများဖြစ်သည်။ သတင်းအချက်အလက်များ ပိုမို သိရှိလိုပါက Veer Ghorkha ၏ ၂၀၁၃ ခုနှစ် နိုဝင်ဘာလထုတ် Gurkha Ethnic People's History in Burma (Myanmar) တွင်လေ့လာနိုင်သည်။အချို့ နီပေါနိုင်ငံမှ ရွှေ့ပြောင်းနေထိုင် လာသူများသည် ဂေါ်ရခါးလူမျိုးများကို သီးခြား လူမျိုးနွယ်စု တစ်ခုအဖြစ် သတ်မှတ်ပေးရန်အတွက် တောင်းဆိုလျက်ရှိသည်ကို UNFPA ၏ ၂၀၁၄ ခုနှစ် ဧပြီလ ထုတ် Ethnic Gurkha Uses Right to Self-identify in Myanmar Census, တွင် တွေ့နိုင်သည်။

⁴ အလားတူ နည်းဗျူဟာများကို အခြား ရွေးကောက်ပွဲ ဋီကာဖွင့်သူများ၏ စာပေများတွင်လည်း ဖော်ပြထားသည်။ Frontier Myanmar မှ ၂၀၁၅ ခုနှစ် အောက်တိုဘာလ တွင် ထုတ်ဝေသည့် The Bag of Tricks တွင် တွေ့နိုင်သည်။

⁵ မဲရုံများကို ပယ်ဖျက်ရန်အတွက် ချမှတ်သည့် ဆုံးဖြတ်ချက်များအကြောင်းကို မီဒီယာများ၌ ထိုအချိန်ကာလအတွင်းက ဖော်ပြခဲ့ကြသည်။ ၂၀၁၅ ခုနှစ် စက်တင်ဘာလထုတ် Myanmar Times မဂ္ဂဇင်း၏ Over 100,000 people missing from voter lists in Kayin State တွင် တွေ့နိုင်သည်။

⁶ လက်နက်ကိုင် တပ်ဖွဲ့ အများစု ပါဝင်မှုမရှိသော ညှိနှိုင်းဆွေးနွေးမှုများပြုလုပ်ပြီး တိုင်းရင်းသားဒေသများတွင် စစ်မက်များ ဆက်လက်ဖြစ်ပွားနေသည့် ၂၀၁၅ ခုနှစ် အောက်တိုဘာလ ၁၅ ရက်တွင် မြန်မာနိုင်ငံတော်အစိုးရနှင့် ကေအိန်ယူအပါအဝင် ညှိနှိုင်းဆွေးနွေးရန် စားပွဲဝိုင်းသို့ ဖိတ်ကြားခံရသော လက်နက်ကိုင် တပ်ဖွဲ့ရှစ်ဖွဲ့ကြား တစ်နိုင်ငံလုံးဆိုင်ရာ အပစ်အခတ်ရပ်စဲရေး လက်မှတ်ထိုးခဲ့ကြသည်။ Reuters သတင်းဌာနမှ အောက်တိုဘာလ ၁၅ ရက်

ကရင်အများစု နေထိုင်သည့် ဒေသများတွင် မဲရုံများကို ဖျက်သိမ်းစေခဲ့သည့် ဆုံးဖြတ်ချက်သည် ထိုမဲရုံများမှ ရရှိမည့် အဖြေကို လှည့်ဖြားကစားလိုသည့် ထိုအချိန်က အာဏာရ ပါတီဖြစ်သော ပြည်ထောင်စု ကြံ့ခိုင်ရေးနှင့် ဖွံ့ဖြိုးရေး ပါတီ၏ နည်းဗျူဟာတစ်ရပ် ဖြစ်နိုင်သည်။ ထိုဖြစ်နိုင်ခြေကို သုံးသပ်ခဲ့သည့် တောင်ငူခရိုင်မှ ကရင်လူ့အခွင့်အရေး အဖွဲ့၏ ဒေသတွင်းအဖွဲ့ဝင်က

"ရွေးကောက်ပွဲကို ဒီဒေသမှာရှိနေတဲ့ လူအားလုံးနီးပါက စိတ်ဝင်စားနေကြပြီး ကရင်ပြည်သူ့ပါတီက မဲပေးချင်ကြတယ်။ အဲဒီအကြောင်းကို ပြည်ထောင်စု ကြံ့ခိုင်ရေးနှင့် ဖွံ့ဖြိုးရေးပါတီက ကြားတဲ့အခါ သူတို့မနိုင်မှာကို စိုးရိမ်လာတယ်။ အဲဒါကြောင့် ပြည်ထောင်စု ကြံ့ခိုင်ရေးနှင့် ဖွံ့ဖြိုးရေးပါတီက အဖွဲ့ဝင်တွေဟာ လုံခြုံရေးအရ မဲရုံ ၁၃ ရုံကို ပယ်ဖျက်ပေးဖို့ မြို့နယ်အုပ်ချုပ်ရေးမှူးရုံးကို စာတင်ခဲ့တယ်။ ၂၀၁၅ ခုနှစ် အောက်တိုဘာလ ၁၉ ရက်နေ့မှာ မြို့နယ်က ခေါင်းဆောင်တွေ ဆင်းလာပြီး ရွာသူကြီးတွေနဲ့ တွေ့ပြီးတော့ ပါတီက စာတင်တဲ့ အကြောင်းကို အသိပေးခဲ့တယ်။ အဲဒီအခါ ရွာသူကြီးတွေက သူတို့အနေနဲ့ လုံခြုံရေးအရ စိုးရိမ်ပူပမ်မှုမရှိကြောင်းနဲ့ အဲဒါက မဖြစ်သင့်တဲ့အကြောင်းပြောခဲ့ပြီး သူတို့အနေနဲ့ အားလုံးအတွက် တာဝန်ယူနိုင်တယ်လို့ ပြန်ဖြေခဲ့တယ်။ ဒါကို ကြည့်ခြင်းအားဖြင့် ဒီရွေးကောက်ပွဲဟာ ပွင့်လင်းမြင်သာမှု မရှိဘူးဆိုတာ တွေ့နိုင်တယ်။"

တောင်ငူခရိုင်တွင် ဖြစ်ပွားခဲ့သော အထက်ပါကိစ္စရပ်တွင် မဲရုံများကို ဖယ်ရှားရန်အတွက်ကိစ္စရပ်မှာ ငြင်းဆန်ခြင်းခံရသော်လည်း ခူးပလာယာခရိုင်အတွင်းမှ ရွာသူတစ်ဦး၏ ပြောကြားချက်အရ သူမ၏ ဒေသအတွင်းရှိ မဲရုံများမှာ အမှန်တကယ်ပင် ဖယ်ရှားခြင်း ခံခဲ့ရသည်။ "ကြာအင်းဆိပ်ကြီးမှာ ကျေးရွာအုပ်စု အားလုံးပေါင်း ၂၀ ရှိပေမယ့် အုပ်စု ခုနှစ်စုပဲ မဲပေးခွင့်ရခဲ့တယ်။ ကျန်တဲ့အုပ်စုတွေကတော့ မဲစာရင်းထဲမှာ မပါခဲ့ဘူး။ ကျွန်မကြားတာကတော့ အဲဒါဟာ လုံခြုံရေးအရ စိုးရိမ်လို့ဆိုပြီး ပြောတယ်။ ကျွန်မအမြင်အရတော့ ဒီရွေးကောက်ပွဲမှာ လူတိုင်း မဲပေးခွင့် ရှိသင့်တယ်။"

ဖာပွန် ခရိုင်အတွင်းရှိ အခြား ဒေသခံတစ်ဦး၏ ပြောကြားချက်အရ

"ကရင်အမျိုးသားအစည်းအရုံး အုပ်ချုပ်တဲ့ နယ်မြေတွေမှာရှိတဲ့ ဖွေးရှားဘားကျေးရွာက ရွာသားတွေဆို မဲပေးဖို့အတွက်လာခဲ့တယ်။ တချို့တွေ မဲပေးခွင့်ရပေမယ့် တချို့တွေမရခဲ့ဘူး။ အကယ်၍သာ မဲပေးခွင့်ရမယ်ဆိုရင် သူတို့အနေနဲ့ မဲပေးချင်ခြင်းရဲ့ တန်ဖိုးကို နားလည်ပြီးတော့ ကိုယ်ပိုင်အုပ်ချုပ်ခွင့်ဆိုတာကို နားလည်လာမှာပဲ။"

ပြည်ထောင်စုကြံ့ခိုင်ရေးနှင့် ဖွံ့ဖြိုးရေးပါတီသည် ဤကဲ့သို့တိုင်းရင်းသား မဲဆန္ဒရှင်များကို ပယ်ရှားခြင်း နည်းလမ်းကို အသုံးပြုခြင်းဖြင့် တစ်နိုင်ငံလုံး အတိုင်းအတာအရ ၎င်းတို့၏ ပါတီအနေနှင့် အောင်မြင်မှု မရရှိခဲ့သော်လည်း ကေအဲန်ယူမှ သတ်မှတ်ထားသော ဖာပွန်ခရိုင်အတွင်းရှိ ဖာပွန်မြို့နယ်အတွင်း၌ အောင်မြင်မှု အမှန်တကယ် ရရှိခဲ့သည်။ ဤကဲ့သို့ စစ်တပ်ထိန်းချုပ်မှုကြီးမားသည့် နယ်မြေအတွင်း၌ရရှိခဲ့သော ၎င်းတို့၏ အောင်မြင်မှုသည် တိုင်းရင်းသား

၂၀၁၅ ခုနှစ်တွင် ထုတ်ပြန်ထားသည့် Myanmar signs ceasefire with eight armed groups ကို ကြည့်ပါ။ နိုင်ငံတကာ အသိုင်းအဝိုင်းမှလည်း တစ်နိုင်ငံလုံးဆိုင်ရာ အပစ်အခတ် ရပ်စဲရေးနှင့် ပါတ်သက်ပြီး ကောင်းမွန်သော တုန့်ပြန်မှုများ ပေးလျက်ရှိကြောင်းကို UN News Centre ၏ ၂၀၁၅ ခုနှစ် အောက်တိုဘာလ ၁၅ ရက်နေ့တွင် ထုတ်ပြန်သော Myanmar: UN chief welcomes 'milestone' signing of ceasefire agreement တွင် တွေ့နိုင်သည်။ ကရင်အမျိုးသားအစည်းအရုံး၏ ဥက္ကဋ္ဌဖြစ်သူ ဗိုလ်ချုပ်ကြီး စောမူတူးစေးဖိုး၏ လက်မှတ်ထိုးရန် ဆုံးဖြတ်ချက်သည် ဒီမိုကရေစီ နည်းလမ်း မကျခြင်းနှင့် တစ်နိုင်ငံလုံးဆိုင်ရာ အပစ်အခတ်ရပ်စဲရေး စာချုပ်သည် စစ်မှန်သော ငြိမ်းချမ်းရေး အတွက် ဘေးအန္တရာယ် ဖြစ်စေနိုင်သည့် အပေါ်ယံသာ ရေးသားထားသော သဘောတူညီမှုတစ်ရပ်အဖြစ်အခြားသော ကရင်လက်နက်ကိုင် အဖွဲ့ဝင်များနှင့် ဒေသတွင်းရှိ လူမှုအဖွဲ့အစည်းများမှ ပြင်းထန်စွာကန့်ကွက်ခြင်းခံခဲ့ရသည်။ ကရင်သတင်းစဉ်၏ ၂၀၁၅ ခုနှစ် စက်တင်ဘာလ ၁ ရက်နေ့တွင် ထုတ်ပြန်သော Without Real Political Roadmap, Nationwide Ceasefire Agreement Leads Nowhere... ကိုကြည့်ပါ။ ကရင်အမျိုးသား အစည်းအရုံးနှင့် မြန်မာအစိုးရအကြား ပဏာမ အပစ်အခတ်ရပ်စဲရေး စာချုပ်ကို ဖားအံမြို့နယ်၌ ၂၀၁၂ ခုနှစ် ဇန်နဝါရီလ ၁၂ ရက်နေ့တွင် ရေးထိုးပြီးနောက် တစ်နိုင်ငံလုံးဆိုင်ရာ အပစ်အခတ်ရပ်စဲရေး စာချုပ်အား လက်မှတ်ရေးထိုးခဲ့ခြင်းဖြစ်သည်။ ပဏာမ အပစ်အခတ် ရပ်စဲရေး ရေးထိုးပြီးနောက် ဖြစ်ပေါ်လာသော လူ့အခွင့်အရေး အခြေအနေများကို သုံးသပ်ထားသည့် ၂၀၁၄ ခုနှစ် မေလ တွင် ထုတ်ပြန်ခဲ့သော ကရင်လူ့အခွင့်အရေးအဖွဲ့၏ အစီရင်ခံစာကို Truce or Transition? Trends in human rights abuse and local response since the 2012 ceasefire တွင် ဖတ်ရှုနိုင်သည်။

ကရင်ရွာသားအများစုကို မဲထည့်ခွင့် မပေးခြင်းနှင့် ကြိုတင်မဲများ ထည့်ကြသော စစ်သည်အများစုကြောင့် ဖြစ်နိုင်သည့်အပြင် ကရင်လူ့အခွင့်အရေးအဖွဲ့၏ ဒေသတွင်း အဖွဲ့ဝင်၏ ပြောကြားချက်အရ ပြည်ထောင်စုကြံ့ခိုင်ရေးနှင့် ဖွံ့ဖြိုးရေးပါတီအား မဲထည့်ရန်အတွက် ဖိအားပေးမှုများကြောင့် လည်း ဖြစ်နိုင်သည်။ ဤအချက်ကိုထောက်ပြထားသော ဖာပွန်ခရိုင်အတွင်းရှိ ဒေသခံ၏ ပြောကြားချက်မှာ

"ဒီဒေသမှာ ပြည်ထောင်စု ကြံ့ခိုင်ရေးနှင့် ဖွံ့ဖြိုးရေး ပါတီက အနိုင်ရတာ ဘာကြောင့်လဲဆိုတော့ ကျွန်တော်တွေရသလောက် ဒီမှာက တပ်မတော်သားတွေက ရွာသားတွေထက် ပိုများတယ်။"

မည်သို့ပင် ဖြစ်စေကာမူ အထူးသဖြင့် ကရင်အမျိုးသား အစည်းအရုံး၏ ထိန်းချုပ်မှု နယ်မြေအောက်တွင် နေထိုင်ရသောရွာသားအားလုံးကို အထွေထွေရွေးကောက်ပွဲတွင် ပါဝင်စေခြင်း ကဲ့သို့သော ဒီမိုကရေစီရေး ပြောင်းလဲမှုလုပ်ငန်းစဉ်များတွင် အဓိပ္ပါယ်ရှိစွာပါဝင်လာစေခြင်းသည် ယုံကြည်မှု တည်ဆောက်ရာတွင် အဓိကကျသော အချက်ဖြစ်သည်။ မဲပေးရာတွင် ပယ်ထားခြင်း ခံရသည့် အခြားသော အကြောင်းအရင်းများမှာ အမည်စာရင်း ပေးသွင်းရန် လုပ်ငန်းစဉ်အပေါ် နားလည်မှု မရှိခြင်းနှင့် ဤလုပ်ငန်းစဉ်အား စီမံခန့်ခွဲရန်အတွက် ယုံကြည်အပ်နှံခြင်း ခံရသော ဝန်ထမ်းများ၏ ဝေဖန်မှုကြောင့်ဖြစ်သည်။ တောင်ငူခရိုင်တွင် အချို့သော မဲဆန္ဒရှင် ရွာသားများမှာ မဲရုံသို့ ရောက်ရှိပြီးနောက် နောက်ကြောင်းပြန်လှည့်ခဲ့ရသည်။

"အမှတ်(၄) ရပ်ကွက်က ရွာသားတချို့ဆိုရင် မှတ်ပုံတင်လည်းရှိတယ်၊ မဲပေးချင်စိတ်လည်း ရှိကြပေမယ့် မဲပေးခွင့်မရခဲ့ကြဘူး။ မဲပေးရမယ့်နေ့ မတိုင်ခင် သုံးရက်အလိုလောက်မှာ မဲရုံတာဝန်ရှိတဲ့ ဝန်ထမ်းတွေ ရောက်လာပြီး သူတို့နဲ့ဆိုင်တဲ့ သတင်းအချက်အလက်တွေ လာယူခဲ့ကြတယ်။ ရွာသားတွေက သူတို့နာမည်တွေ မဲပေးရမယ့် သူတွေရဲ့ စာရင်းထဲမှာပါမယ်လို့ ထင်ခဲ့တယ်။ ဒါပေမယ့် သူတို့ မဲရုံကို ရောက်သွားတဲ့အခါ ငြင်းပယ်ခြင်းခံခဲ့ရတယ်။ တချို့ရွာသားတွေက 'ငါတို့ မဲပေးခွင့် ဆုံးရှုံးတယ်' ဆိုပြီး ဒေါသထွက်ကြတယ်။"

တောင်ငူခရိုင်မှ အခြားသော ရွာသားတစ်ဦး၏ တင်ပြချက်မှာ အောက်ပါအတိုင်းဖြစ်သည်။

"ကျွန်တော်တို့ရဲ့ ရက်ကွက်အုပ်ချုပ်ရေးမှူးရောက်လာပြီး ကျွန်တော်တို့ မိသားစုတွေရဲ့ နာမည်နဲ့ နံပါတ်တွေယူသွားတယ်။ ဒါပေမယ့် ဘာကြောင့် ကျွန်တော်တို့ရဲ့နာမည်က မဲပေးရမယ့် စာရင်းမှာ မပါတာလဲဆိုတာ နားမလည်နိုင်ဘူး။ ကျွန်တော့်အနေနဲ့ ခံစားရတာကတော့ သူတို့တွေက ကျွန်တော်တို့ကို တန်ဖိုးမထားဘူး ပြီးတော့ ကျွန်တော်တို့ရဲ့ အခွင့်အရေးကိုလည်း လျစ်လျူရှုထားတယ်။ အရင်တုန်းက ကျွန်တော်မဲပေးခဲ့ဘူးတယ်။ အဲဒါကြောင့် ဘာလို့ ဒီတစ်ခေါက် မဲပေးခွင့်မရတာလဲ။ ကျွန်တော်တို့ရဲ့ နာမည်တွေကို ရပ်ကွက်အုပ်ချုပ်ရေးမှူးဆီကို ပေးထားခဲ့ပြီးပြီး ကျွန်တော်ထင်တာ ကတော့ နာမည်စာရင်းရေးတဲ့လူရဲ့ ပေါ့ဆမှု ဒါမှမဟုတ် သူတို့ရဲ့ လှည့်စားမှုတွေထဲက တစ်ခုပဲ။ သူတို့လုပ်ပုံတွေကို ကျွန်တော်သံသယဝင်တယ်။ ကျွန်တော်တို့အားလုံး စာရွက်စာတမ်း အပြည့်အစုံရှိတယ်။ ကျွန်တော်တို့ တစ်မိသားစုလုံးတင်မကဘူး တခြားရွာသားတွေလည်း မဲပေးခွင့်မရခဲ့ဘူး။ ကျွန်တော် အမျိုးသားဒီမိုကရေစီအဖွဲ့ချုပ်နဲ့ ပြည်ထောင်စုကြံ့ခိုင်ရေးနှင့် ဖွံ့ဖြိုးရေး ပါတီက ကိုယ်စားလှယ်တွေကို ကျွန်တော်တို့ နာမည်မပါတဲ့ အကြောင်းနဲ့ ပါတ်သက်ပြီး မေးကြည့်တယ်။ ဒါပေမယ့် သူတို့ပြောတာက မဲစာရင်းမှာ နာမည်မပါတဲ့လူတွေ အများကြီးပဲ။ ကျွန်တော့်အနေနဲ့တော့ ဒီဟာကို မကျေနပ်ဘူးလို့ သူတို့ကို ပြောခဲ့တယ်။ ကျွန်တော် ဒီလိုမဲပေးဖို့အတွက် အဝေးကြီးကနေ လာခဲ့ရတယ်။ ကျွန်တော့်အနေနဲ့ ပင်ပမ်းပေမယ့် မဲပေးခွင့်ရချင်တယ်။ မဲရုံပေါက်ဝမှာ ထိုင်တဲ့ ဝန်ထမ်းတစ်ယောက်က ကျွန်တော့်ကို ဘယ်လိုကူညီရမလဲ သူမသိဘူးလို့ ပြောခဲ့တယ်။ အဲဒါကြောင့် ကျွန်တော် အိမ်ပြန်လာခဲ့တယ်။"

ညောင်လေးပင် ခရိုင်တွင်မူ မဲစာရင်းထဲမှ ပယ်ထားခံခြင်းမရှိသော်လည်း မဲပေးမည့်နေ့တွင် မည်ကဲ့သို့ လုပ်ဆောင်ရမည်ကို မသိကြောင်း ရွာသားများမှ တင်ပြခဲ့သည်။

"အစိုးရဘက်က တာဝန်ရှိသူ တစ်ယောက်မှ မဲပေးတာနဲ့ ပါတ်သက်ပြီး လာပြောပြတာမရှိဘူး။ ကျွန်တော့်ကို မဲရုံဘယ်နေရာမှာရှိလဲဆိုတာ လာပြောပြတဲ့သူ တစ်ယောက်မှ မရှိဘူး။ မဲရုံက ကျောင်းမှာဆိုတာကို ကျွန်တော် မနေ့ကမှ သိတာ။"

အထက်ပါ ဖြစ်ရပ်အပြင် တောင်ငူခရိုင်မှ ရရှိသော အစီရင်ခံစာများအရ မူစလင်နှင့် ဂေါ်ရခါး ကဲ့သို့သော လူနည်းစုများအပေါ် ခွဲခြားဆက်ဆံမှုများ ရှိသည်ကိုလည်း တွေ့ရသည်။ သံတောင်မြို့နယ်၊ သံတောင်မြို့သစ်မှ မောင် က--
- ၏ ပြောပြချက်အရ လူဝင်မှုကြီးကြပ်ရေး ဌာနမှ သူ၏ အိမ်ထောင်စုစာရင်းကို တင်ပြရန်အတွက် အကြိမ်ကြိမ်တောင်းဆိုခဲ့သော်လည်း မဲပေးရန် လိုအပ်သည့် မည်သည့် စာရွက်စာတမ်းမှ ပြန်လည်ပေးအပ်ခြင်း မရှိခဲ့ပါ။ သူနှင့် အခြားသော မူစလင် ဒေသခံများသည် ပြည်ထောင်စုကြံ့ခိုင်ရေးနှင့် ဖွံ့ဖြိုးရေး ပါတီဝင်များနှင့် ၎င်းတို့အား မြို့မှ နှင်ထုတ်ရန် ကြိုးပမ်းခဲ့သော လူဝင်မှု ကြီးကြပ်ရေးမှ ဝန်ထမ်းများ၏ ခွဲခြားဆက်ဆံခြင်းနှင့် အနှောင့်အယှက်ပေးခြင်းများကို ခံစားခဲ့ရသည်။⁷ ရွေးကောက်ပွဲနေ့တွင် မောင်က--- မှ တင်ပြခဲ့သည်မှာ

"ကျွန်တော် မဲပေးဖို့ အခွင့်မရခဲ့ဘူး။ ကျွန်တော် မဲရုံမှာ ကျွန်တော့်နာမည်ရှာဖို့ နှစ်ရက်လုံး သွားခဲ့ပေမယ့် ကျွန်တော့်နာမည်ကို စာရင်းထဲမှာ ရေးထားတာ မတွေ့ရဘူး။ နာမည်ရှာရတာ မလွယ်ဘူး။ သူတို့တွေက မဲပေးရမည့် သူတွေရဲ့ စာရင်းကို မြေပေါ်မှာ ကပ်ထားတယ်။ မဲပေးရမယ့်နေ့မှာ ကျွန်တော် (၁၉) ရပ်ကွက်က လူကြီးဆီသွားပြီး ကျွန်တော်လည်း မဲပေးချင်တဲ့အကြောင်းကို ပြောခဲ့တယ်။ အဲဒါနဲ့ ကျွန်တော့်ကို သူက ကဒ်ထုတ်ပေးတယ်။ ဒါပေမယ့် အဲဒီကဒ်က တခြားလူနာမည်နဲ့။ ကျွန်တော့်စိတ်ထဲမှာ ဒီတာက အဓိပ္ပါယ်မရှိဘူး။ အဲဒါကြောင့် ကျွန်တော်အဲဒီကဒ်ကို ပြန်ပေးခဲ့တယ်။ ကျွန်တော်တို့အိမ်မှာ အိမ်သား ခုနှစ်ယောက်ရှိပေမယ့် ကျွန်တော့် မိဘနှစ်ယောက်ပဲ မဲပေးခွင့်ရှိခဲ့တယ်။"

မူစလင်များအား ခွဲခြားဆက်ဆံသော အလားတူ အဖြစ်များ တနင်္သာရီ ခရိုင်တွင်လည်း ဖြစ်ပွားခဲ့သည်။ "အဲဒီမှာ ခွဲခြားဆက်ဆံမှုတွေရှိတယ်။ လူတိုင်းပါဝင်တဲ့ လုပ်ငန်းတစ်ခုမဟုတ်ခဲ့ဘူး။ ဥပမာဆိုရင် မူဆလင် ဆယ်ယောက်မှာဆိုရင် သုံးလေးယောက်က မဲပေးခွင့်မရခဲ့ဘူး။"

"ကရင်အမျိုးသား အစည်းအရုံး ထိန်းချုပ်တဲ့ နယ်မြေမှာရှိတဲ့ ရွာသားတွေဆိုရင် မဲပေးခွင့်မရကြဘူး။ ဘာလို့လဲဆိုတော့ သူတို့မှာမှတ်ပုံတင်မရှိဘူး။ တချို့လူတွေကျတော့ သူတို့ရဲ့ဘာသာကြောင့် မဲပေးခွင့်မရခဲ့ဘူး။ ဥပမာဆိုရင် သံတောင်မှာရှိတဲ့ ဂေါ်ရခါးလူမျိုးတွေပေါ့။ ဒီလိုလူမျိုး အများစုကတော့ မဲပေးခွင့်ဆုံးရှုံးကြတယ်။"

⁷ ကရင်လူ့အခွင့်အရေးအဖွဲ့မှနေ၍ မောင်က---နှင့် ပတ်သက်ပြီး ပြည်ထောင်စု ကြံ့ခိုင်ရေးနှင့် ဖွံ့ဖြိုးရေး ကောင်စီဝင်တစ်ယောက်အနေဖြင့် ၎င်းကြုံတွေ့ခဲ့ရသော ခွဲခြားဆက်ဆံမှုများနှင့် ပတ်သက်၍ အသေးစိတ် တွေ့ဆုံမေးမြန်းခြင်း အစီရင်ခံစာတစ်စောင်ကို ထုတ်ပြန်ခဲ့သည်။ ၂၀၁၆ ခုနှစ် ဇန်နဝါရီလတွင် ထုတ်ပြန်ခဲ့သည့် [Toungoo Interview: Maung A-- , April 2015](#), ကို ကြည့်ပါ။ တောင်ငူခရိုင်မှ ရရှိခဲ့သော အခြားအစီရင်ခံစာ တစ်စောင်တွင်လည်း မူစလင်များအား ခွဲခြားဆက်ဆံခြင်းနှင့် ပါတ်သက်ပြီး ဖော်ပြထားသည်။ ၂၀၁၅ ခုနှစ် အောက်တိုဘာလ တွင် ကရင်လူ့အခွင့်အရေးအဖွဲ့မှ ထုတ်ပြန်ခဲ့သော [Toungoo Situation Update: Thandaunggyi Township, January to February 2015](#), အစီရင်ခံစာကို ကြည့်ပါ။

ဂေါ်ရခါး လူမျိုးများ၏ မဲပေးခွင့် ဆုံးရှုံးမှုအပေါ် တောင်ငူခရိုင်အတွင်းမှ အခြား ရွာသားတစ်ဦးမှလည်း ဤကဲ့သို့ တင်ပြခဲ့သည်။

"မဲပေးရတဲ့နေ့မှာ တချို့ ရပ်ကွက်တွေထဲက ဂေါ်ရခါး လူမျိုးတချို့ မဲပေးခွင့်မရခဲ့ဘူး။ သူတို့ ဘာကြောင့် မဲပေးခွင့်မရတာလဲ ပြီးတော့ ရပ်ကွက်အုပ်ချုပ်ရေးမှူးရဲ့ အစီအစဉ်က ဘာလဲဆိုတာကျွန်တော်မသိဘူး။ သူတို့ဒီမှာနေလာတာ နှစ်နှစ် သုံးနှစ်ရှိပြီ။ စည်းမျဉ်းစည်းကမ်းအရဆိုရင် လူတစ်ယောက်ဟာ နေရာတစ်နေရာမှာ ခြောက်လနေပြီးတာနဲ့ မဲပေးခွင့်ရှိတယ်။ အဲဒီလူတွေဟာ မဲပေးခွင့်ရဖို့အတွက် သူတို့ရဲ့ ကျေးရွာအုပ်စု အုပ်ချုပ်ရေးမှူး ဒါမှမဟုတ် မြို့နယ်အုပ်ချုပ်ရေးမှူးဆီကနေ ခွင့်ပြုချက်ယူဖို့လိုတယ်။"

ကရင်လူအခွင့်အရေးအဖွဲ့မှ ဤထုတ်ပြန်မှု ဖြန့်ဝေသည့် အချိန်ထိ ဤအကြောင်းအရာနှင့် ပတ်သက်၍ အခြား သတင်းအချက်အလက်များ မရှိတော့သော်လည်း ဂေါ်ရခါးလူမျိုးများသည် အခြား မှတ်ပုံတင် မရှိသူများသူများ ကဲ့သို့ပင် မဲစာရင်းတွင် နာမည် ပါလာစေရန် တန်းတူအခွင့်အရေး မရခဲ့ပေ။ ဤသက်သေခံချက်များအရ အထက်တွင် ဖော်ပြထားသော ဖြစ်ရပ်များသည် မတော်တဆဖြစ်ရပ် ဟုတ်သည်ဖြစ်စေ မဟုတ်သည်ဖြစ်စေ မဲပေးရာတွင် လျစ်လျူရှုခံရမှုများနှင့် အဆင့်ဆင့်အုပ်ချုပ်မှုများကြောင့် ရွေးကောက်ပွဲနှင့် ပတ်သက်ပြီး ရွာသားများအကြား မကျေနပ်မှုများ ဖြစ်ပွားခဲ့သည်။ ယခု တက်လာမည့် အစိုးရအနေဖြင့် ပြည်သူ့အားလုံးနှင့် ပူးပေါင်းလိုပြီး ငြိမ်းချမ်းရေးနှင့် ဒီမိုကရေစီအတွက် ၎င်းတို့၏ ခံဝန်ဂတိများကို တည်လိုပါက ဤမကျေနပ်မှုများကို ဖြေရှင်းပေးရန်လိုအပ်သည်။

အများယုံကြည်လက်ခံနိုင်စွမ်းရှိမှု

မြန်မာပြည် အရှေ့တောင်ပိုင်းရှိ ဒေသခံရွာသားများ၏ အမြင်တွင် ၂၀၁၅ ရွေးကောက်ပွဲသည် မည်မျှလောက်အထိ အများယုံကြည်လက်ခံနိုင်ခဲ့သည်ကို သိရှိရန်အတွက် ကရင်လူအခွင့်အရေးအဖွဲ့မှ ရွေးကောက်ပွဲတစ်ခုလုံးကို ခြုံငုံ၍ ရွာသားများ၏ အမြင်ကို မေးမြန်းခဲ့ပြီး ထိုအခြေအနေများအပေါ်အခြေခံပြီး ရွေးကောက်ပွဲ၏ ထွက်ရှိလာမည့် ရလဒ်ကို ယုံကြည်မှုရှိ မရှိ စသည့်အမြင်များကိုမေးမြန်းခဲ့ပါသည်။

တောင်ငူခရိုင်မှ အကောင်းမြင်ဝါဒရှိသည့် ရွာသားတစ်ဦး၏ ပြောကြားချက်မှာ

"ကျွန်တော့်ရဲ့ ဒီထွက်လာမဲ့ရွေးကောက်ပွဲရလဒ်အပေါ်မျှော်လင့်ချက်ကတော့ အမျိုးသား ဒီမိုကရေစီ အဖွဲ့ချုပ်ကနေ အနိုင်ရပြီးတော့မှ သူတို့ပြည်သူလူထုကို ပြောထားတဲ့ အရာတွေကို လုပ်ပေးလာမှာကိုဘဲ။ အခြေအနေကတော့ အရင်ကထက်စာရင် ပိုပြီးတော့ကောင်းလာတယ် (ကောင်းနေပြီ) ဒါကြောင့်ကျွန်တော်ထင်တာကတော့ တက်လာမဲ့အစိုးရသစ်ဟာ ဒေသဖွံ့ဖြိုး တိုးတက်ရေး၊ ကရင်လူမျိုးတွေအတွက် ကိုယ့်ကံကြမ္မာ ကိုယ်ဖန်တီးနိုင်ခွင့်နဲ့ ပတ်သတ်ပြီးတော့ တစ်စုံတစ်ခု လုပ်ဆောင်ပေးဖို့အတွက်လည်း မျှော်လင့်ပါတယ်။"

ဒူးပလာယာ ခရိုင်မှ အမျိုးသမီးတစ်ဦး၏ တိကျပြတ်သားသော ဆန့်ကျင်ဘက် အမြင်မှာ

"ကျွန်မအနေနဲ့ကတော့ ဒီရွေးကောက်ပွဲဟာငြိမ်းချမ်းရေးကို ယူဆောင်လာပေးလိမ့်မယ်လို့ မထင်ပါဘူး ပြီးတော့ လက်ရှိအစိုးရဟာလည်းဘဲ နောက်တက်လာမဲ့ အစိုးရသစ်ကို လွယ်လွယ်နဲ့ အာဏာလွှဲပြောင်းပေးလိမ့်မယ်လို့ မထင်ပါဘူး။ အဲဒီလိုဘဲ ကရင်လူမျိုးတွေအတွက် ကိုယ့်ကံကြမ္မာ ကိုယ်ဖန်တီးနိုင်ခွင့်ဟာလည်းဘဲ မလွယ်ပါဘူး။ မြန်မာအစိုးရဟာ ကရင်လူမျိုးတွေကို သောင်းကျန်းသူ၊ သူပုန်တွေလို့ သတ်မှတ်ကြေငြာခဲ့ပြီး အခုအချိန်ထိ

ဒီဒေသကို အမဲရောင်နယ်မြေအဖြစ် ကြေငြာထားပါတယ်။ ဒါကြောင့်မို့ မဲပေးပိုင်ခွင့်လည်းမရှိပါဘူး။ ကိုယ့်ဒေသခံလူထုတွေရဲ့ လိုအပ်ချက်တွေအတွက် ကိုယ်စားပြုပြီး စကားပြောပေးမဲ့လူကို မဲပေးဖို့ အခွင့်အရေးဆုံးရှုံးတဲ့အတွက်လည်း အရမ်းဘဲဝမ်းနည်းပါတယ်။”

ညောင်လေးပင်ခရိုင်ရှိ ကရင်လူအခွင့်အရေးအဖွဲ့၏ ဒေသတွင်း အဖွဲ့ဝင်တစ်ဦးမှ အောက်တွင် ဖော်ပြထားသည့် စိုးရိမ်မှုများကို ဖော်ပြခဲ့သည်။

“သူတို့(ညောင်လေးပင်ခရိုင်ရှိ ရွာသားများ)ဆီမှာ ရွေးကောက်ပွဲပြီးနောက်ပိုင်း ဖြစ်ချင်၊ လိုချင်တဲ့ မျှော်လင့်ချက်လိုဟာမျိုး ဘာတစ်ခုမှမရှိဘူး။ တကယ်လို့ ကောင်းမွန်တဲ့ပါတီတစ်ခုက ရွေးကောက်ပွဲမှာ အနိုင်ရခဲ့မယ်ဆိုရင်တောင်မှ သူတို့တိုင်းရင်းသားတွေအတွက် ငြိမ်းချမ်းရေးကို ကြိုးစားဖန်တီးပေးနိုင်တယ် ဒါပေမဲ့ တန်းတူညီမျှကို ဖန်တီးပေးမှာမဟုတ်ပါဘူး။ နိုင်ငံရေးပါတီ အများစုဟာ သူတို့ပါတီအနိုင်ရပြီးတော့ လွတ်တော်အမတ် ဖြစ်လာဖို့လောက်ဘဲ အဓိက ဦးစားပေးတာ။ နောက်ဆုံး သူတို့(ရွာသားတွေ)အနေနဲ့ ပါတီတွေကို အကြံပေးချင်တာကတော့ သူတို့ဟာ တန်းတူညီမျှရေး၊ ညီမျှသင့်လျော်တဲ့ဥပဒေတွေနဲ့ ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေကို တိုင်းရင်းသား တွေအတွက် ဖန်တီးပေးသင့်တယ်။”

ရွာသားအချို့က မြန်မာအစိုးရထံနှင့်ယုံကြည်မှု တည်ဆောက်ရယူရန်အတွက် ဥပဒေအောက်မှနေ၍ တရားမျှတမှုနှင့် လွတ်လပ်မှုကို အလျင်တောင်းဆိုနေချိန်တွင် အခြားတစ်ဘက်မှ ရွာသားများကလည်း ၎င်းတို့၏ ဒေသဖွံ့ဖြိုးရေးအတွက် ပညာရေး၊ ကျန်းမာရေးနှင့် အခြေခံ အဆောက်အအုံများကို တောင်းဆိုကြတယ်။ ဘားအံခရိုင်မှ ရွာသားတစ်ဦး၏ တင်ပြချက်မှာ-

“ရွေးကောက်ပွဲရဲ့ ရလဒ်ကို ကျွန်တော်ကတော့ အောက်ခြေကကိစ္စရပ်တွေကို သေချာ နားလည်နိုင်ပြီးတော့ ကျွန်တော်တို့တွေရဲ့ ပြဿနာကို ဖြေရှင်းနိုင်စွမ်းတကယ်ရှိတဲ့ ကောင်းမွန်တဲ့ အစိုးရတစ်ရပ်ကို လိုချင်ပါတယ်။ ဘာဖြစ်လို့လဲဆိုတော့ ဘယ်အချိန်မှာ ကျွန်တော်တို့ရဲ့ မြေယာတွေအသိမ်းခံရမလဲဆိုတာကို မသိပါဘူး။ ပြီးတော့ အဲဒီမှာကျွန်တော်တို့တွေ ပိုင်ဆိုင်ဖို့ ဘာမှကျန်ရှိတော့မှာလဲ မဟုတ်ပါဘူး။ အကယ်၍ အမျိုးသားဒီမိုကရေစီသာ အာဏာရလာခဲ့မယ် ဆိုရင် ပဋိပက္ခတွေဖြေရှင်းနိုင်ပြီး မြန်မာပြည်အတွက်ငြိမ်းချမ်းရေးကို သယ်ဆောင်လာ လိမ့်မယ်။ ကျွန်တော်တို့အနေနဲ့ ပါတီတွေကို အဓိကထားပြီး လုပ်စေချင်တာကတော့ ဒေသခံ

⁸ တပ်မတော်မှ ကျွမ်းကျင်သူ မောင်အောင်မျိုး ရှင်းပြသည်မှာ ၁၉၆၀ ခုနှစ်ကပြဒါန်းခဲ့သော တပ်မတော်မှ အဆင့် သုံးဆင့် ဖြင့် သောင်းကျန်းသူနယ်မြေအဖြစ် အဆင့်ရေတွက်သည့် ပုံစံ မှာ အမဲရောင်၊ အညိုရောင် သို့မဟုတ် အဖြူရောင် ဟူ၍ ထိုဒေသခံ၏လက်နက်ကိုင်အဖွဲ့မဟုတ်သော အဖွဲ့(NSAG) တိုင်းရင်းသားလက်နက်ကိုင်အဖွဲ့(EAGs)တို့၏ လှုပ်လျားဆောင်ရွက်မှု တည်ရှိရာ နေရာအကျယ်အဝန်းအပေါ်အခြေခံ၍ သတ်မှတ်ထားသည်။ ပြောင်းလဲသတ်မှတ် လိုက်သည့် ပထမ စကားစုတစ်ခု ဖြစ်သော အမဲရောင်မှ အညိုရောင်သို့ ပြောင်းလဲသတ်မှတ် လိုက်သည်ဟုဆိုပါက အဓိပ္ပာယ်မှာ (EAGs) တိုင်းရင်းသားလက်နက်ကိုင်များ ထိန်းချုပ်ထားသည့်နေရာ ဒေသကို တပ်မတော်မှ ပြန်လည်၍ ပြောင်းလဲ ထိန်းချုပ်လိုက်ခြင်းပင်ဖြစ်သည်။ ဒုတိယစကားစုမှာ အညိုရောင်ဒေသမှ အဖြူရောင်ဒေသအဖြစ်သို့ ပြောင်းလဲသတ်မှတ်လိုက်သည်ဆိုလျှင် ထိုနေရာဒေသသည် သောင်းကျန်းသူ လှုပ်လျားဆောင်ရွက်မှုလုံးဝမရှိဘဲ ရှင်းလင်းသောနေရာဟူ၍ ဖြစ်သည်။ နောက်ဆုံးစကားစုမှာ အဖြူရောင်ဒေသမှ hard-core area ဟုပြောင်းလဲလျှင် အဖွဲ့အစည်းများစွာ ထိုနေရာတွင် လုပ်ကိုင်ရန် လိုအပ်ပြီး အမျိုးသားကာကွယ်ရေးတစ်ခုလုံးအတွက် ဒုတိယ-အစိုးရ စစ်တပ်ကို အစိုးရမှ ဖွဲ့စည်းထားသည်ဟူ၍ဖြစ်သည်။ မောင်အောင်မျိုး၏ ` တပ်မတော်ကို တည်ဆောက်ခြင်း ` တွင်ကြည့်ပါ : ၁၉၄၈ ခုနှစ်မှ မြန်မာ့ကာကွယ်ရေးတပ်,စင်ကာပူ Building the Tatmadaw: Myanmar Armed Forced Since 1948, : အရှေ့တောင်အာရှလေ့လာရေး တက္ကသိုလ်၊ ၂၀၀၉၊ စာမျက်နှာ ၃၁-၃၂ ။ ထို့အတူ သူငယ်ချင်းလော့ရန်သူလော Neither Friend Nor Foe: Myanmar's Relations with Thailand Since 1988 ၁၉၈၈ခုနှစ်မှ စတင်သော ထိုင်းနှင့် မြန်မာတို့၏ဆက်ဆံရေး ၊ စင်ကာပူ : Institute of Defence and Strategic Studies Nanyang Technological University, 2002, p.71.

လူမှုအသိုင်းအဝိုင်းတွေရဲ့ လိုအပ်ချက်တွေဖြစ်တဲ့ ရေ၊လျှပ်စစ်ဓါတ်နှင့် ပိုမိုကောင်းမွန်တဲ့ လမ်းတွေ စတာတွေဖြစ်တယ်။ ပြီးတော့ ကျွန်တော်တို့ရဲ့ လူမှုအသိုင်းအဝိုင်းဟာ အပေါင်းလက္ခဏာ ဆောင်တဲ့ လမ်းဘက်ကို ပြောင်းလဲသွားလိမ့်မယ်လို့ ကျွန်တော်ယုံကြည်ပါတယ်။”

ဒူးပလာယာ ခရိုင်မှ ရွာသူ နော် ---- ၏ ပြောကြားချက်မှာ-

“ကျွန်မတို့ မဲပေးခဲ့တယ်။ ဘာဖြစ်လို့လဲဆိုတော့ အနာဂါတ်မှာ ငြိမ်းချမ်းရေးကိုလိုလားတဲ့ အတွက်ရယ် ကျွန်မတို့ရဲ့လူမျိုးတွေ လွတ်လွတ်လပ်လပ်နဲ့ အလုပ်လုပ်နိုင်ဖို့အတွက်ဘဲဖြစ်ပါတယ်။ ကလေးတွေဟာ ပညာရေးကိုရယူဖို့အတွက် အခွင့်အရေး ရှိသင့်ပါတယ်။ ဘာဖြစ်လို့လဲဆိုတော့ အရင်တုန်းကလိုမျိုး အခြေအနေတွေ ပြန်မဖြစ်ချင်တော့လို့ပါ။ ဟိုးအရင်တုန်းကဆိုရင် ကျွန်မတို့ ကျောင်းကိုမသွားနိုင်ခဲ့ကြဘူးလေ။ ကျွန်မတို့ လက်နက်ကိုင် ပဋိပက္ခတွေကြောင့် ပြေးခဲ့ရတယ်။ ပညာမရှိတဲ့အတွက်ကြောင့်လဲ တိုင်းပြည်အတွက် ကျွန်မတို့အကူအညီမပေးနိုင်ခဲ့ဘူး။ ကျွန်မမှာဒီ ရွေးကောက်ပွဲနဲ့ ပတ်သတ်ပြီး မျှော်လင့်ချက်တွေရှိတဲ့ အတွက်ကြောင့် မဲပေးခဲ့ခြင်းဖြစ်တယ်။ ကျွန်မရဲ့လူထုတွေအတွက် ဖြစ်ချင်ပါတာကတော့ သူတို့တွေအလုပ်ကို လွတ်လပ်စွာ လုပ်ကိုင်နိုင်ပြီးတော့ အကျင့်ပျက် လာဘ်စားမှု လျော့နည်းစေဖို့အတွက်ဘဲ ဖြစ်ပါတယ်။ ပြည်သူလူထုတွေအတွက် အမှန်တကယ်ကြည့်ပြီးတော့မှ မားမားမတ်မတ် ရပ်တည်ပေးလာမဲ့ ခေါင်းဆောင်မျိုး တွေကိုဘဲ လိုလားပါတယ်။ခေါင်းဆောင်တွေဟာ ရိုးသားပြီးတော့ သူတို့စကား သူတို့တည်တဲ့သူတွေ ဖြစ်ရပါမယ်။ ခေါင်းဆောင်တွေဟာ သူတို့ပြုလုပ်တဲ့အရာတွေအပေါ် တာဝန်ယူမှု၊ တာဝန်ခံမှုရှိပြီး သူတို့ရဲ့အမှားကို လက်ခံနိုင်စွမ်းလဲရှိရပါမယ်။ အကယ်၍ ခေါင်းဆောင်တွေဟာ မှန်ကန်တဲ့လမ်းစဉ်ကိုသုံးပြီး ဦးဆောင်သွားမယ် ဆိုရင်တော့ လူထုတွေက သူတို့တွေရဲ့ နောက်ကို လိုက်ကြမှာဖြစ်တယ်။”

နိဂုံးချုပ်

ရွာသားများ၏ အတွေ့အကြုံများအရ မှားယွင်းမှုများ၊ ပေါ့လျော့မှုများ၊ ဒေသနေရာ ပထဝီအနေအထားအရ (သို့မဟုတ်) တိုင်းရင်းသားပတ်သက်ဆက်နွယ်မှု အစရှိသည်တို့ကြောင့် များစွာသောမဲပေးရာတွင် ပြည်သူများ ချန်လှပ်ထားခြင်းခံခဲ့ရသည်။ ၎င်းသည် မြန်မာနိုင်ငံ၏ ဒီမိုကရေစီ အသွင်ကူးပြောင်းရေးလုပ်ငန်းများတွင် လာမည့်အစိုးရသည် လူထု၏ယုံကြည်မှု ရရှိအောင် အနှစ်သာရအဓိပ္ပာယ်ရှိသော လုပ်ဆောင်ချက်မျိုးကိုပင် အလေးထား ဆောင်ရွက်ရန် အလွန်ပင် အရေးကြီးကြောင်း။ အထက်အောက် ပူးပေါင်းပါဝင်မှု လုပ်ငန်းစဉ် တလျောက်လုံးအတွက် လာမည့်အစိုးရကိုယ်စားလှယ်များသည် အထူးသဖြင့် မြန်မာပြည် အရှေ့တောင်ပိုင်းရှိ ရွာသားများတွေ့ကြုံခံစားနေရသော အခက်အခဲ အတွေ့အကြုံများကို ၎င်းတို့ထံမှ ရယူသိရှိမှတ်သား၍ အလေးထားရပါမည်။ ထို့နောက် ၎င်းတို့၏အသံများကို ဂရုစိုက်သတိပြုမှတ်သားပြီး ၎င်းတို့၏အရေးကိစ္စကို အရေးတယူကိုင်တွယ် ဆောင်ရွက်ရပါမည်။

ကရင်လူ့အခွင့်အရေးအဖွဲ့မှ ပြုလုပ်ဆောင်ရွက်ခဲ့သော ၂၀၁၅ ရွေးကောက်ပွဲ နှင့်ဆက်နွယ်သော အင်တာဗျူးများ၏ ဥပမာတစ်ချို့အရ ရွာသားများသည် လာမည့်အစိုးရထံမှ မျှော်လင့်သော အရာများမှာ-

- (၁) မြန်မာပြည်အရှေ့တောင်ပိုင်းရှိ စစ်ပုံစံသွင်းခြင်း ကိစ္စများကို ဟန့်တားပြီး၊ ငြိမ်းချမ်းရေးအတွက် ကတိပေးထားသည့်အတိုင်း အပြောနှင့် အလုပ်ညီစွာ တစ်နိုင်ငံလုံး အပစ်အခတ် ရပ်စဲရေးတွင် အားလုံးပါဝင်နိုင်ရေးအတွက် ဆက်လက်လုပ်ဆောင်ရန်။
- (၂) ရွာသားများ၏မြေယာများကို သိမ်းယူခြင်းကဲ့သို့သော ဖွံ့ဖြိုးရေးစီမံကိန်းကြီးများကြောင့် ဖြစ်ပေါ်လာသည့် ဆိုးကျိုးများကို လျော့ကျအောင် ပြုလုပ်ပြီး နယ်စပ်နှင့် တိုင်းရင်းသား ဒေသများ၏လူမှုဖွံ့ဖြိုးရေးအတွက် ၎င်းတို့ကတိကဝတ်ပြုထားသည့် လုပ်ငန်းစဉ်များကို ပွင့်လင်းမြင်သာမှုရှိသည့် အပြုအမူများဖြင့် ကိုယ်တိုင်ရိုးသားစွာ ရှေ့ဆက်ဆောင်ရွက် ဖြည့်စည်းပေးရန်။
- (၃) နိုင်ငံတကာအဆင့်မီ ပညာရေးနှင့် ကျန်းမာရေးကို နိုင်ငံအတွင်းနေထိုင်သူတိုင်း ရရှိစေရေးအတွက် လုပ်ဆောင်သွားရန်။
- (၄) နိုင်ငံတော်၏ ရွေးကောက်ပွဲသည် နိုင်ငံတကာ မဲပေးသည့် စံချိန်စံနှုန်းများ၊ ပွင့်လင်းမြင်သာမှုခြင်းများ စသည်တို့နှင့် ကိုက်ညီရန်အတွက် ရွေးကောက်ပွဲ လုပ်ငန်းစဉ်ကို နောင်လာမည့် ရွေးကောက်ပွဲ မတိုင်မီ ပြင်ဆင်မှုများပြုလုပ်ရန်။

နိဂုံးချုပ်အနေဖြင့် လာမည့်အစိုးရအတွက် အရေးကြီးဆုံးသည် ပြည်သူလူထုမှ ၎င်းတို့အား မဲပေးခဲ့သော်လည်း ၎င်းတို့ထံမှ ယုံကြည်မှု အပြည့်အဝ မရရှိသေးသည်ကို သိထားရမည်။ ဘိတ်-ထားဝယ်ခရိုင်မှ ရွာသားတစ်ဦး၏ ဖော်ပြချက်အရ ပြည်သူလူထုသည် အစိုးရသစ်ကို စောင့်ကြည့်ပြီး အဆုံးအဖြတ်ပေးနေမည် ဖြစ်သည်။

"ကြိမ်ဖန်များစွာ ပြောင်းလဲချိန်တန်ပြီ ဟူ၍ ပါတီအချို့မှ လာရောက်ပြောကြားသည်ကို၎င်းတို့ ကြားခဲ့ရသည်။ ထို့အတူ ပိုစတာနံရံကပ်စာစောင်များတွင်လည်း မြင်ခဲ့ကြပါသည်။ သို့သော် ဤအရာသည် ရွေးကောက်ပွဲပြီးလျှင် ၎င်းတို့ဒေသအတွက် မည်ကဲ့သို့ ပြောင်းလဲပေးမည်ကို သေချာစွာမသိပါ။ ၎င်းတို့မျှော်လင့်သည်မှာ စစ်မှန်သော ငြိမ်းချမ်းရေးကို ဖန်တီး ပေးနိုင်သော ကောင်းမွန်၍ သန့်ရှင်းသောအစိုးရ တစ်ရပ်ပေါ်ထွက်လာရန်ဖြစ်သည်။ ၎င်းတို့အနေဖြင့် အရာအားလုံး ကွာခြားသွားလိမ့်မည်ဟူ၍တော့ မသေချာပေ။ အဘယ့်ကြောင့်ဆိုသော် ရွေးကောက်ပွဲအပြီးတွင် စောင့်ကြည့်လေ့လာရန် လိုအပ်သေးသောကြောင့်ပင်ဖြစ်ပါသည်။"

ဆက်သွယ်ရန်
 နော်အယ်သော
 စည်းရုံးလှုံ့ဆော်ရေးတာဝန်ခံ (ရန်ကုန်)
 ဖုန်း ။ +၉၅ ၉၇၈ ၇၁၀ ၄၆၅၉
 +၉၅ ၉၉၇ ၆၅၃ ၆၇၁၅
 အီးမေးလ်။ ။ ehthaw@khrsg.org